

DEBRECENI
EGYETEM
EGÉSZSÉGÜGYI KAR

ELŐADÁSKIVONATOK

**TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI
KONFERENCIA**

**DEBRECENI EGYETEM
EGÉSZSÉGÜGYI KAR**

2021. február 26.

Egészségszociológiai I. Szekció

Adatbázis készítése és alkalmazása a maxillo-facialis régió tumorvizsgálatának témakörében

Szerző: Gáti Krisztina

*Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Egészségügyi Informatikai Tanszék
Egészségügyi szervező alapszak, IV. évfolyam, Levelező tagozat*

Témavezető: Kristóf Zsolt

2000-ben a világon a 11. leggyakoribb ráktípus a fej-nyaki laphámrák volt. Kelet-Közép-Európa országaiban egyetlen generáció alatt incidenciája 3-10-szeresére emelkedett. Magyarország élen jár ezen daganatok okozta elhalálozásban, túlélési rátája mindössze 60%.

Az általam készített relációs adatbázis célja, hogy a Debreceni Egyetem Arc-, Állcsont- és Szájsebészeti klinikán dolgozó és kutató szakemberek gyorsan és egyszerűen juthassanak hozzá olyan adatokhoz, melyek a maxillo-facialis tumorokat vizsgáló kutatásokban relevánsak lehetnek.

A relációs adatbázist a Microsoft Office alkalmazáscsomag adatbázis-kezelő rendszerének segítségével készítettem el. Az adatbázist 8 tábla és kapcsolataik alkotják. A táblákban összesen 44 olyan tulajdonság (attribútum) szerepel, melyekre önmagukban vagy kombinálva lekérdezések végrehajthatók. Az attribútumok minden esetben valamiképp kapcsolódnak egymáshoz, például a „Kemoth” nevű táblába a beteg kemoterápiás kezelésével kapcsolatos, vagy a „Mutet” táblába a műtéttel kapcsolatos adatok kerültek.

A bevitt adatok (a Debreceni Egyetem Stomato-Onkológiai szakrendelésén 2020-ban megjelent első 100 beteg) felhasználásával elvégzett közel 30 sikeresen végrehajtott lekérdezés bebizonyította, hogy a relációs adatbázis jól funkcionál és az általános adatszolgáltatások mellett, akár eddig ismeretlen összefüggésekre is rávilágíthat.

Az adatbázis már jelenleg is működőképes és használható, a jelenlegi mintaszám mellett is érdemi statisztikai vizsgálatokat lehet vele készíteni. A későbbiekben további adatok feltöltését követően (akár 1000-es nagyságrendű minta meglétével) még széleskörűbben szolgálhat a témával kapcsolatos kutatások alapjául.

Kulcsszavak: adatbázis, maxillo-facialis, szájüreg, tumor

A krónikus veseelégtelenségben szenvedő, hepatitis C vírussal fertőzött betegek interferonmentes kezelésének tapasztalatai

Szerző: Kabai Péter

*Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Ápolástudományi Tanszék
Ápoló szakirány, IV. évfolyam, Levelező tagozat*

Témavezető: Barth Anita, Dr. Ujhelyi László

Az elmúlt évtizedekben a Hepatitis C vírusfertőzés elleni terápiában tapasztalható fejlődésnek köszönhetően ma már a vírusmentes állapot is elérhető a betegek számára. Az interferonmentes kezelések megjelenésének köszönhetően lényegesen csökkentek a kezelésből fakadó mellékhatások is. A betegek által megélt tapasztalatok vizsgálata e kezelési móddal kapcsolatban azonban háttérbe szorult.

Jelen vizsgálat célja feltárni az interferonmentes kezelésben részesülő krónikus vesebetegek kezeléssel kapcsolatos tapasztalatait, élményeit. A vizsgálatba a debreceni dialízis állomáson interferonmentes kezelésben részesülő betegek vettek részt, összesen 9 fő. Az interjúk felvételére 2020 novemberében került sor.

A kapott eredmények alapján elmondható, hogy a résztvevők többsége pozitív és kedvező beszámolóval szolgált az interferonmentes kezelésről, mely eredmények más nemzetközi kvalitatív vizsgálatok eredményeihez hasonlóan alakultak. E kezelési mód kevésbé megterhelő a beteg számára úgy fizikai, mint érzelmi tekintetben. Vizsgálatom során azonosításra került egy, a kezelés szempontjából lényeges terület, a betegedukáció fontossága. Jellemző volt ugyanis a Hepatitis C vírusfertőzéssel, annak terápiájával kapcsolatos ismeretek hiánya a résztvevő vesebetegek körében a kezelés megkezdése előtt. A felvilágosításnak, részletes személyre szabott tájékoztatásnak köszönhetően azonban a kezelés iránti nyitottság, pozitív attitűdök megjelenése volt tapasztalható.

Kiemelt jelentőségű hogyan éli meg a beteg a kapott kezelést, mely a terápiás tapasztalatok fontos része. Ez az interferonmentes HCV-kezelés tapasztalatainak első hazai viszonylatban végzett kvalitatív feltárása, mely vizsgálat eredményei a kezelés pozitív hatásán, betegelégedettségen túlmenően a betegedukáció kulcsfontosságú szerepére is rámutatnak.

Kulcsszavak: Hepatitis C fertőzés, interferonmentes kezelés, krónikus veseelégtelenség, kvalitatív kutatás

Mozgásszervi betegek életminőség vizsgálata Mátészalkán

Szerző: Kósáné Ács Erika

*Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Ápolástudományi Tanszék
Ápoló szakirány, IV. évfolyam, Levelező tagozat*

Témavezető: Barth Anita, Szöllősi Gergő József

A mozgásszervi betegségek világszerte népegészségügyi problémát jelentenek a funkcióképesség csökkenése és az életminőség romlása tekintetében.

Kutatásom célja reumatológia osztályon kezelt mozgásszervi betegségben szenvedők életminőségének és egészségi állapotának valamint az azt befolyásoló tényezőknek a

vizsgálata.

Kutatásomat a Mátészalkai Kórház Reumatológia osztályán végeztem 117 fő bevonásával. Kérdőíves vizsgálatom során az SF-36 valamint az RMDQ kérdőíveket alkalmaztam. A változók közötti eltéréseket nem paraméteres tesztekkel elemeztem.

Az eredmények alapján elmondható, hogy az SF-36 index terápia előtti átlagértéke ($27,23 \pm 13,28$) szignifikánsan alacsonyabb volt a terápiát követően mért átlagértékhez ($29,54 \pm 13,60$) képest ($p=0,014$), mely független volt a szocio-demográfiai tényezőktől, egészségi állapottól. A kérdőív 8 dimenziója közül a fizikai aktivitás ($p=0,002$), az általános egészségérzet ($p=0,038$), és a vitalitás ($p=0,007$) esetén tapasztaltam szignifikáns különbséget. A Roland-Morris index terápia előtti átlagértéke ($17,92 \pm 4,78$) szignifikánsan magasabb volt a terápia utáni átlagértékhez ($14,77 \pm 5,35$) képest ($p < 0,001$). Az SF-36 valamint a RMDQ index között ellentétes összefüggés figyelhető meg (kórházi felvételkor kitöltött kérdőív esetén $r = -0,400$; távozáskor kitöltött kérdőív esetén $r = -0,553$) mely szignifikáns ($p < 0,001$).

Az életminőség alacsony értéke rávilágít a betegedukáció fontosságára, intervenciók kidolgozásának jelentőségére, a kórházból történő távozáskor mért magasabb érték pedig a kórház által nyújtott ellátás minőségéről is felvilágosítást nyújt.

Kulcsszavak: mozgásszervi betegségek, életminőség, rehabilitáció

Egynapos sebészet ügyvitelét támogató relációs adatbázis kialakítása és menedzselése

Szerző: Krejcar Ottmárné

*Debreceni Egyetem, Egészségügyi Kar, Egészségügyi Informatikai Tanszék
Egészségügyi szervező alapszak, IV. évfolyam, levelező tagozat*

Témavezető: Kristóf Zsolt

Tizenöt éves tapasztalom alapján az egészségügyi dokumentáció és az egészségügyi tevékenységhez kapcsolódó ügyvitel nagy utat járt be, nagy fejlődésen ment keresztül. Munkámhoz kapcsolódóan egy olyan adatbázis készítésére vállalkoztam, ami jelentősen megkönnyíti a kontrolling tevékenységhez kapcsolódó munkafolyamatokat. Az adatbázis-építés „lelke” a konkrét adatmodell, melynek legapróbb részletekig történő, alapos ismerete nélkül kísérletünk kudarca van ítélve (Pap, 2003).

A tervezés szakaszában egy olyan megoldást kerestem, ami hatékonyabbá teszi, és leegyszerűsíti a mindennapi tevékenységet. A képzés alatt megszerzett adatbázis-kezeléssel kapcsolatos ismeretek és többéves tapasztalat alapján letisztult információigény felhasználásával kirajzolódott egy megvalósítható megoldás, amivel az egynapos sebészethez kapcsolódó ügyviteli tevékenység megbízható és hosszútávú működtetése érhető el.

Az adatbázis megvalósítása során arra törekedtem, hogy az egynapos sebészet ügyviteléhez kapcsolódó valamennyi szükséges információ kinyerhető legyen majd eredményként. Ezért az adatbázisban szereplő relációk oly módon kerültek kialakításra, hogy a lekérdezések szempontjából valamennyi szükséges információ rendelkezésre álljon.

Az elkészült adatbázisból - tesztelést és adatfeltöltést követően - valamennyi kontrolling tevékenységhez kapcsolódó, szükséges információ kinyerhető, úgymint a felhasznált súlyszám,

finanszírozott összeg, ellátó egységenként és orvosoként összesítve a kiválasztott időszak vonatkozásában. Rendelkezésre állnak a könyveléssel való egyeztetési lehetőségek is. Informatikával való ismerkedésem során elméleti kérdések gyakorlati megoldására törekedtem. Jelen munkám megvalósításával egy több éve fennálló elméleti kérdés gyakorlati implementálása vált kivitelezhetővé. Reményeim szerint az elkövetkező években további gyakorlati eredmények megvalósításában lesz lehetőségem közreműködni.

Kulcsszavak: adatbázis, egészségügy, egynapos sebészet, kontrolling

A stressz befolyásoló tényezőinek vizsgálata hemodialízis kezelésben részesülő vesebetegek körében

Szerző: Tóth Andrea

*Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Ápolástudományi tanszék
Ápoló szakirány, IV. évfolyam, Levelező tagozat*

Témavezető: Barth Anita, Szöllősi Gergő József

A krónikus vesebetegek komplex kezelése érdekében kiemelten fontos az azt kísérő pszichés folyamatok feltérképezése, melyek a betegség lefolyására, és a beteg állapotára egyaránt hatással lehetnek.

Kutatásom célja, pontosabb képet kapni az ózdi dialízis állomáson kezelt krónikus vesebeteget ért stresszforrásokról, az észlelt stressz szintjéről, az általános jóllétről és az ezeket befolyásoló tényezőkről.

Keresztmetszeti vizsgálatom során részben saját szerkesztésű kérdéseket, részben standard kérdőívet (Észlelt Stressz kérdőív, WHO Általános Jóllét skála) alkalmaztam. A változók közötti eltéréseket nem paraméteres tesztekkel elemeztem. A vizsgálatban összesen 35 fő vett részt.

Az Észlelt Stressz kérdőív eredményei alapján elmondható, hogy a vizsgálatban résztvevő személyek $27,75 \pm 7,02$ pontot értek el, mely mérsékelt stressz szintet jelent. Az észlelt stressz szintje szignifikáns összefüggést mutatott a gazdasági aktivitással. Azok a betegek, akik a gazdaságilag aktív kategóriába kerültek szignifikánsan magasabb pontszámot ($33,80 \pm 5,89$) értek el a gazdaságilag inaktív ($26,81 \pm 6,78$) kategóriába tartozó betegekhez képest ($p=0,045$). Az általános jóllét vonatkozásában a teljes mintán az átlagpontszám $6,03 \pm 3,52$ volt. Az általános jóllét szignifikáns összefüggést mutatott a vallással ($p=0,014$), amelyben a nem vallásos betegek átlagpontszáma $4,59 \pm 2,75$ a vallásukat gyakorlóké pedig $7,55 \pm 3,66$. A betegek számára a betegszállítással összefüggő tényezők jelentették a legnagyobb stresszforrást.

Jelen kutatás felhívja a figyelmet a krónikus betegségből fakadó lelki problémákra, melyek ismerete a holisztikus betegellátás szempontjából kiemelten fontos.

Kulcsszavak: stressz, jóllét, hemodialízis, krónikus veseelégtelenség

A védőnő családgondozó szerepe a fogyatékos gyermeket nevelő családok egészséges működésében

Szerző: Végi Petra

***Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Védőnői Módszertani és Népegészségügyi Tanszék
Védőnő szakirány***

Témavezető neve: Pázmány Viktória

A család életében meghatározó szerepet tölt be egy gyermek érkezése. Általában igaz, de egy speciális gondozást igénylő gyermek esetében fokozottan érvényes, hogy a leendő szülőknek támogató segítségre van szükségük az új helyzethez való alkalmazkodásban. A modern védőnői tevékenység egyre nagyobb hangsúlyt kell fektessen a családok komplex támogatására, gondozására.

A kutatásom központi kérdése a védőnők családgondozó szerepének fontossága a fogyatékos gyermeket nevelő családok működésében. Védőnő hallgatóként fontosnak tartom hangsúlyozni a védőnők családgondozó szerepének fontosságát. Hipotéziseim igazolását vagy cáfolását mindkét érintett populáció megkérdezésével szerettem volna elérni annak érdekében, hogy átfogó képet nyerjek a témát illetően.

Kutatásomban országos felmérést végeztem kérdőíves módszert alkalmazva a 0-18 éves korú eltérő fejlődésmenetű gyermeket nevelő szülők, valamint a területen dolgozó védőnők körében. A kérdőívet hólabda módszerű mintavétellel dolgozva online formában tettem elérhetővé.

101 szülői és 84 védőnői értékelhető kérdőívhez jutottam hozzá. A vizsgálat eredményeképpen elmondható, hogy a szülők kapcsolatát befolyásolta a sérült gyermek érkezése. A kitöltők többsége azt nyilatkozta, hogy a védőnőtől nem vagy kevéssé kaptak segítséget. Ugyanakkor a szülők részéről igény lenne a gyermek fejlődését egyengető szakemberre. A védőnőktől kapott információk alapján egyre növekvő számban van a körzetükben fokozott gondozott. Többségük szükségesnek tartaná a több elméleti és gyakorlati ismeret átadását az egyetemi képzések során a hatékonyabb és naprakészebb munkavégzés és korai felismerés érdekében.

Összességében megállapítható, hogy a védőnők családgondozó szerepének fontossága elengedhetetlen a családok segítéséhez.

Egészségyszociológiai II. Szekció

A nők szűrési hajlandóságának és szűrési attitűdjének felmérése Nyíregyházán, Nagyváradon és Csokalyon

Szerző: Csomaközi Daiana

***Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Védőnői Módszertani és Népegészségtani Tanszék
Védőnői szakirány, IV. évfolyam***

Az egészségi státusz– többek között – nagymértékben függ egy ország megelőzési, gyógyítási és rehabilitációs lehetőségeitől. Kiemelt szerep jut az egészségi állapot megóvása és fenntartása során a szűrővizsgálatoknak. Az 1997. évi CLIV. törvény szerint a szűrővizsgálatok célja a lakosság védelme és az egyén életminőségének, illetve élettartamának növelése a rejtett betegségek, az egyes betegségeket megelőző kórállapotok, valamint az arra hajlamosító kockázati tényezők korai - lehetőleg panaszmentes - szakaszban történő aktív felkutatásával és felismerésével. A lakosság szűrési hajlandóságát, szűrésekhez való hozzáállását számos tényező befolyásolja. Ezen befolyásoló tényezők pontos megismerésével és azonosításával hatékony stratégiák válnak kidolgozhatóvá a szűrési hajlandóság pozitív irányú befolyásolására, ezáltal a lakosság egészségi állapotának javítására.

Korábbi kutatásaink, melyek a Nyíregyháza életminősége – Háztartáspanel kutatásra alapozva, ahhoz kapcsolódva valósultak meg Nagyváradon és Csokalyon, már adtak egy elsődleges képet a vizsgált célcsoport preventív szemléletéről, azonban az eredmények további pontosító vizsgálatok elvégzését indokolják. A nők egy kiemelt célcsoportot képeznek, hiszen anyaként, leendő anyaként nem csak saját, hanem családjuk, gyermekeik egészségi állapotára és egészségmagatartására is hatással lehetnek. Az említett három vizsgált települést összevetve elmondható, hogy a nyíregyházi lakosok a legegészségtudatosabbak, őket követik a nagyváradiak, majd végül a csokalyi lakosok. Tervezett kutatásunkkal szeretnénk feltárni azokat a háttértényezőket, magatartáselemeket, amelyek a pozitív attitűdöt alakítják, és amelyek beépíthetővé tehetők egy program segítségével, az elmaradottabb szemlélettel bíró területeken.

Kutatásom célja a szűrővizsgálattól való távolmaradást alakító attitűdelemek feltárása. A felmérés eredményei hozzájárulhatnak azon lakossági csoportok azonosításához, akik ritkábban, vagy kisebb eséllyel veszik igénybe a szűrővizsgálatokat, továbbá megmutatják a távolmaradást befolyásoló tényezőket.

A kutatás első szakaszában kérdőíves, kvantitatív vizsgálatot végeztünk a női lakosság vélt egészségi állapotának, egészségmagatartásának feltárására Nyíregyházán, Nagyváradon és Csokalyon. Jelen kutatásunk előző eredményeire építve, kvalitatív vizsgálattal folytatódott, melynek konkrét módszere a fókusz csoportos interjú a három települést érintve. Nyíregyházán, Nagyváradon és Csokalyon (összesen 3) 7-9 fős fókuszcsoporthoz került megszervezésre felnőtt női lakosok bevonásával.

Eredményeink azt mutatják, hogy a szűréseken való megjelenés gyakoriságát vizsgálva Nyíregyházán a legkiemelkedőbb a megjelenés a három települést tekintetében. Csokalyon a legtöbb nő az anyagi terhek, a távolság és az információhiány miatt nem jár el rendszeresen szűrővizsgálatokra. Nagyváradon könnyen elérhetőek a szűrővizsgálatok az alanyok szerint,

mégis alacsony a szűrési hajlandóság melynek okai: az információ hiánya, az anyagi teher, a magyar ajkú nők esetében a nyelvi nehézségek.

Kutatásunk segítségével sikerült feltárni és pontosítani a nők szűrési hajlandóságát befolyásoló tényezőket, mely alapján célzott beavatkozási pontok jelölhetőek meg mindhárom településen, intervenciók tervezéséhez.

Kulcsszavak: nők, szűrővizsgálatok, intervenció

Az erdélyi magyar középkorú népesség egészségműveltsége

Szerző: Göndör Dalma

Sapientia EMTE Marosvásárhelyi kar

Közegészségügyi szolgáltatások és politikák szak, III. évfolyam

Témavezető: Dr. Sántha Ágnes

Kutatásomban az erdélyi magyar középkorú népesség egészségműveltségét vizsgálom.

Kutatásom célja megismerni az Erdélyben élő középkorú népesség egészségműveltségének szintjét, valamint összehasonlítani azt a nemzetközi kutatások eredményeivel. Célom megismerni azokat a társadalmi tényezőket is, amelyek a felnőtt népesség egészségműveltségét befolyásolják.

A jelenleg is zajló kutatást kérdőíves módszerrel végzem, online és papíralapú vizsgálattal. A kérdőívben szocio-demográfiai kérdéseket fogalmaztam meg, majd az egészségműveltséget két standardizált mérőeszköz, a HLS-EU-16 és a BHLS kérdéssorral mérem. A kérdőív 21 kérdést tartalmaz. Mintámat a 35-60 év közötti népességből veszem.

Az eredményeimet SPSS program segítségével dolgozom fel, leíró és kétváltozós elemzéseket végzek.

„A kaptárba zárt gyógyír” (Az apiterápia, mint alternatív gyógymód)

Szerző: Kósa Andrea, Kósa Zsófia¹

Nyíregyházi Szakképzési Centrum Zay Anna Technikum és Kollégium

1 5/13.B. OKJ 54 723 02 gyakorló ápoló szak

Témavezető: Illés Iлона

A méz az ősidők óta az emberi táplálkozás része. Eleinte csak csemegének gyűjtötte az ősember, napjainkban azonban gyógytermékként is használjuk. Mai ismeretek alapján a méz közel 70-féle gyógy- és fiziológiai hatással bír. Ám még ennek ellenére sem mindenkinek javasolt a fogyasztása. Magas szénhidrátartalma miatt pl. cukorbetegnek részére nem ajánlott, sőt kerülendő élelmiszernek számít. Szintén nem ajánlott az elhízott betegeknek, és azoknak, akik allergiásak a termékekre.

Az *apiterápia* feldolgozásával szeretnénk felhívni a figyelmet, arra az élelmiszerként is használt csodaszerre, amely valamennyi háztartásban megtalálható. Természetes hatóanyaga miatt meghűlések esetén, torokfájás kezelésében hatékony gyógymódnak számít.

Kutatómunkánk során online felmérést végeztünk az apiterápiás kezelések alkalmazásának gyakoriságáról, valamint ezek hatékonyságával összefüggő tapasztalatokról. Négy hipotézist állítottunk fel. Az adatok elemzése és szemléltetése Microsoft Office Excel programmal történt. Összesen 245 értékelhető válasz érkezett, a továbbiakban ezt tekintettük 100%-nak. Az online kérdőívet 83%-ban nők, míg 17%-ban férfiak töltötték ki, és többségük városban él. A válaszadók életkora 70 évig terjedt, zömmel 41-50 éves korcsoportúak voltak.

A válaszadók 100%-a hallott már az apiterápiáról, 89%-a alkalmazta már a kezelést, viszont 11% esetében nem próbálta még a terápiát.

A méhészeti termékek közül legtöbben (57%-ban) a mézet jelölték meg, de meglepő volt, hogy a propoliszt is 24%-ban használták már valamilyen céllal.

A méhcsípéssel szembeni, valamint a méhészeti termékekkel szembeni túlérzékenységi reakciók előfordulását a válaszadók 12%-a tapasztalta már, 46% nem tapasztalt, míg 42% nem tudja van-e allergiás reakciója. A mézfogyasztás tekintetében kiderült, hogy a válaszadók mindössze csak 41%-a fogyaszt rendszeresen mézet, a többség ritkán vagy egyáltalán nem. Legtöbben az akácmézet és a virágmézet fogyasztják, főként tea és kávé ízesítésére.

Azok, akik próbálták már a méhészeti termékekkel kapcsolatos terápiát 42%-ban jelölték nagyon hatékonyak, közel azonos arányban közepesnek és jónak, olyan válaszadó nem volt, aki hatástalannak ítélte volna meg az apiterápiát. A legtöbben a légúti betegségeket, immunrendszer erősítést, ízületi fájdalmakat említették a termékek alkalmazásának indikációi közül, de termékenység elősegítése, bőrápolás céljából, valamint a sütemények készítésére is vásárolnak apiterápiás készítményeket.

A válaszadók többségét – kb. 90%-át - nem kezelték még kaptárlevegő és méhcsípés terápiával, mézes masszázson is a válaszadók mindössze 12%-a vett már részt.

Egyetemi hallgatók digitális egészségműveltsége

Szerző: Pop Timea-Brigitta

Sapientia EMTE Marosvásárhelyi kar

Közegészségügyi szolgáltatások és politikák szak, III. évfolyam

Témavezető: Dr. Sántha Ágnes

Bevezetés:

Dolgozatom háttérében az a felismerés áll, hogy az egészségügyben és az életvitelben nagy haszonnal kecsegtet az elektronikus eszközök használata, ugyanakkor nem mindenki tudja azokat helyesen használni. A felnőttek jelentős része nagyon alacsony szinten ismeri a technológiát, azon eszközöket, amelyek segítségével egészségi állapotunkat ellenőrizhetjük, illetve arról internetes forrásokból tájékozódhatunk.

Kutatás célja:

Kutatásomban az egyetemi hallgatók digitális egészségműveltségét vizsgálom. A jelenség viszonylag új, kutatása világszerte éppen napjainkban fejlődik. Vizsgálatom az első, amely Erdélyben egyetemi hallgatói népességben méri fel a digitális egészségműveltséget és annak egyenlőtlenségeit.

Módszer:

Vizsgálatomat a digitális egészségműveltséget mérő DHLI-kérdőívvel végeztem, melyet szocio-demográfiai kérdésekkel vezettem be. A kérdőívet online fórumokon terjesztettem Romániai egyetemi hallgatók körében. A magyar nyelvű kérdőívre 260 válasz érkezett.

Eredmények:

Az adatok feldolgozása folyamatban van, továbbá készül a kutatás román nyelvű kérdőíve, amely összehasonlító elemzést is lehetővé tesz. Az adatfeldolgozás során leíró elemzéseket és kétváltozós statisztikákat használok.

Következtetések

A digitális egészségműveltséghez megfelelő dokumentálódási képesség, internethasználói jártasságok, valamint az egészséggel kapcsolatos digitális információ helyes felhasználása szükséges. Az egyetemi hallgatók körében végzett vizsgálatom egy első lépés a digitális egészségkompetenciák fejlesztéséhez.

Serdülőkorú fiatalok egészségmagatartása különös tekintettel a testmozgásra és sportolási szokásokra

Szerző: Sólyom Dóra

***Debreceni Egyetem Egészségügyi kar, Védőnői Módszertani és Népegészségtani Tanszék
Védőnő szakirány, IV. évfolyam***

Témavezető neve: Jávorné Dr. Erdei Renáta

A multimédia széleskörű elterjedése és a motorizáció mind hozzájárultak a mai mozgásszegény életmód kialakulásához és az ehhez társuló civilizációs betegségekhez. Ebből kifolyólag a gyermekek rendszeres rekreációs fizikai aktivitásnak és a sportolásnak fokozott szerepe van a prevencióban és az egészség-tudatos élet kialakításban.

A kutatás célja a serdülőkorú fiatalok egészségmagatartásának vizsgálata különös tekintettel a sport és életmód kapcsolatára.

A vizsgálat során online kérdőíves módszert használtam, véletlen mintavétellel. A kérdőívet 253 serdülőkorú fiatal töltötte ki. A mintába 12 és 18 év közötti tanulók kerültek be, az 5. osztálytól egészen a 13. osztályig. A mintavételi egységben a nemi arányról elmondható, hogy a lányok túlsúlya jellemző, a kitöltő tanulók 64%-a lány és 36%-a fiú. Az adatfelvétel januárban zárult, így jelenleg előzetes eredményekről tudok beszámolni.

Az eredményekből kiderül, hogy a lányok 66%-a végez a testnevelés órán kívüli rekreációs aktivitást, míg ez az arány a fiúk esetében 41%. A testmozgás szempontjából aktív lányok 29%-a és a fiúk 36%-a vallotta magát versenysportolónak. Az inaktív fiatalok 43%-a időhiányra hivatkozva nem végez semmilyen mozgásformát. A fizikailag aktív tanulóknál a hétköznapi minden nap reggelizők aránya 34 %, míg inaktív társaiknál mindez 20%. Azok a tanulók, akik mozognak, nagyobb százalékban vélekednek kiváló és jó egészségi állapotról, szemben az inaktív diákokkal.

Az eddigi eredmények arra engednek következtetni, hogy a vizsgált 12-18 éves serdülőkorú fiatalok körében a fizikailag aktív, sporttevékenységet végző tanulók egészségmagatartása jobb, életmódja összességében egészségesebb az inaktív társaikhoz képest, továbbá egészségi állapotukat is jobbnak minősítik.

Kulcsszavak: serdülők, egészségmagatartás, fizikai aktivitás

Egészségkommunikáció a COVID-19 alatt

Szerzők: Szerdi Márta¹, Hegedűs Réka²

¹ Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar – Ápolástudományi Tanszék

Ápoló szakirány, III. évfolyam – Nappali tagozat

² Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar – Ápolástudományi Tanszék

Ápoló szakirány, IV. évfolyam – Nappali tagozat

Témavezető: Barth Anita, Szöllősi Gergő József

A kardiovaszkuláris megbetegedések miatti halálozás vezető helyet foglal el hazánkban a haláloki listán, melynek kapcsán szerettük volna meghatározni, hogyan befolyásolja az ismeretterjesztő előadások megtartása a kardiovaszkuláris rizikót. A COVID-19 járvány előtt lakóhelyünkön, Újdombrádon került sor egészségdelutánok megszervezésére, ahol ismeretterjesztő előadások kerültek megtartásra hypertonia majd stroke témakörben, elsődlegesen a kardiovaszkuláris betegségek szempontjából leginkább veszélyeztetettek számára annak érdekében, hogy felkeltsük a lakosság érdeklődését az egészséges életmód iránt.

Jelen vizsgálattal célunk az online formában történő hiteles információátadás az egészségmegőrzés és betegségmegelőzés fontosságáról. Célunk továbbá pontos képet kapni a község lakóinak kardiovaszkuláris betegségekkel kapcsolatos ismereteiről és további igényeiről az előadások vonatkozásában.

A járványügyi korlátozások bevezetését követően az online tér nyújtotta lehetőségek kihasználásával, szívinfarktus témakörben, interaktív módon, oktatóvideóval egybekötött előadás került bemutatásra, melyet anonim, önkitöltős kérdőíves felmérés egészített ki. Kérdőívünk az alábbi kérdéscsoportokat érintette: szocio-demográfiai háttér, információszerzési szokások, betegség-specifikus tudásszint felmérő teszt. Elsődleges célcsoportunk a 18-55 év közötti felnőtt lakosság volt. Az általunk készített interaktív videó mely tartalmazta a kérdőívünk kérdéseit is 3 hétig volt elérhető.

Összesen 34 fő vett részt a vizsgálatunkban (nő: n=27; férfi: n=7). A résztvevők átlagéletkora 38 év (szórás: 11,82) volt. Többségük középfokú iskolai végzettséggel rendelkezett (n=20). A kutatásunk eredményeinek statisztikai feldolgozása jelenleg is zajlik, ezért előadásunk során az előzetes eredmények kerülnek majd prezentálásra.

Egészségtudatos szemlélet kialakulásának erősítése különösen egy világjárvány alatt elengedhetetlen, hiszen az egyének hiteles tájékoztatása a rizikófaktorokkal kapcsolatban csökkentheti e megbetegedések kialakulását.

Társadalomtudományi I. Szekció

A COVID árnyékában

Társas támogatórendszer alakulása a helyi szintű társadalmi integrációs pályázat vonatkozásában Nagykállóban

Szerző: Diósi Dóra

*Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális munka tanszék
SOWOSEC II. évfolyam, levelező*

Témavezető: Dr. habil Huszti Éva

Jelenleg Nagykálló Város Önkormányzatánál dolgozom egy TOP 5. 2. 1.- es, Társadalmi Integrációt elősegítő pályázat keretén belül. A pályázat Nagykálló város szegregátumaiban élők életminőségén igyekszik javítani, többnyire képzési, közösségépítő és lakás körülményeket fejlesztő tevékenységekkel, programokkal.

Kutatásom fő célja a szociális gazdaság – jelen esetben a helyi szintű társadalmi integrációs pályázat- egyénre gyakorolt hatásainak feltérképezése, vizsgálata a város szegregált területein élő lakosai körében, főként a társas támogatórendszer vonatkozásában. Ennek érdekében az alábbi szempontok mentén vizsgáltam: alapvetően milyen jellegű kapcsolatokkal rendelkeznek a fent említett projektben résztvevő személyek, hatással van-e ez az integrációs projekt a kutatásban résztvevő egyénének kapcsolathálózatának alakulására, ha igen, milyen hatással?, a projektben részt vevő egyéneknek nagyobb esélye van-e arra, hogy kapcsolathálózatuknak a gyenge kötésekkel álló részének bővítésén keresztül kulturális és gazdasági tőkét kovácsoljanak, illetve elengedhetetlen tényezőként a COVID 19 koronavírus hatásait vizsgálom a mindennapos kapcsolattartás vonatkozásában.

A kutatás során névgenerátor típusú kérdéseket, és pozíció generátor módszert is alkalmaztam, ami elsősorban a támogatórendszer összetételét volt hivatott vizsgálni. A kérdőív felvétele mellett kapcsolati napló kitöltésére is megkértem a kutatásban résztvevő egyéneket. Ezen módszereket azért láttam szükségesnek alkalmazni, mert ezek segítenek leginkább feltérképezni az egyének erős kötésű (névgenerátor), gyenge kötésű (pozíció generátor) és aktív kapcsolatait (kapcsolati napló).

A téma fontossága szerintem abban rejlik, hogy a szegregátumban élő személyek - főleg roma lakosok- társas támogatórendszere főként erős kötésekkel rendelkezik, melyek nem eredményeznek széleskörű erőforrás áramlást, így az élet azon területein, ahol elengedhetetlen a társadalmi és kapcsolati tőkék megléte és mobilizálása, alapvetően hátrányból indulnak. A szakirodalmi áttekintés után felállított hipotéziseim mindegyike igazolódni látszott, mely egyértelműen alátámasztja az integrációs projektek fontosságát, hiszen ezek azok az „eszközök”, melyek segítik az egyéneket a hátrányok leküzdésében.

A lovaglás, mint hosszú távú terápia alkalmazásának tudományos vizsgálata mentális problémák esetén

Szerző: Kiss Renáta

*Debreceni Egyetem, Egészségügyi Kar, Egészségtudományi Intézet
Egészségturizmus-szervező szakirány, 4. Évfolyam, Levelező tagozat*

Témavezető: Dr. Szakál Zoltán Zsolt

A mai világban fontos az öngyógyítás képessége, ehhez azonban a megfelelő terápia kiválasztása az első. Az állatasszisztált terápia a XXI. század egyik meghatározó alakja, amivel foglalkozni kell, és erre a fajta módszerre kiváló alany a ló. A ló mozgásának mechanizmusa és a lóval kialakított speciális kapcsolat alkalmas ezeknek az öngyógyító folyamatoknak a katalizátoraként működni. A mai emberek életvitelének szerves részévé vált a stressz és az összes ezzel járó pszichés probléma. A hosszú távú kezelhetőség érdekét tartva szem előtt szignifikáns eredmények érhetők el, ha az adott gyógyszeres kezelés mellé kiegészítő terápiaként választjuk a lovaglást, lovas terápiát. A fókuszcsoportos vizsgálatban résztvevők nem betegek, ellenben terhelt mentális állapottal rendelkeznek. Ennek az állapotnak a megszüntetése és az öngyógyítás képességének a megszerzése, megőrzése a cél az adott terápiák komplex alkalmazásával. Ezen felül számos esetben a nem megfelelő étkezés, a bevitt tápanyag mennyisége és minősége is befolyásolja a terápiában résztvevő alany egészségi állapotát. Az emberek nincsenek tisztában a nagymértékű glutén és glükóz bevitelének káros hatásaival, de ezen anyagok redukálása mindennapos szinten elősegítheti az általános közérzet javulását, bizonyos gyulladással járó betegségek megelőzését is. A terápiás lovaglást igénybe vevőknél már első foglalkozások után magas elvárások és célok jelennek meg az eredmények tekintetében, a foglalkozások végére pedig kialakul a folyamatos, hosszú távú öngyógyítás képessége. Ez a folyamat egyik legfontosabb eleme, mellyel tartós effektust tudunk kialakítani a cél érdekében. Az adott mechanizmus, ami a lovaglás keretein belül zajló terápia, elhatárolandó a gyógylovaglástól. A terápiás lovagoltatás jogi szigorítása indokolt a kínálati oldal szerint, ez elsősorban a speciális végzettségre, a diagnózist felállító, és a gyakorlatokat kiválasztó szakemberrel szemben támasztott követelményekre, ennek társadalombiztosítási támogatására vonatkozik.

A Tokaji Egészségfejlesztési Iroda mozgásprogramjai és eredményességük a térség lakosságának körében

Szerző: Kocsis Judit

*Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Egészségügyi Informatika Tanszék
Egészségügyi szervező alapszak, Ügyvitelszervező specializáció, IV. évfolyam, Levelező tagozat*

Témavezető: Kristóf Zsolt

Egészségi állapotunk kialakulásáért, változásaiért leginkább mi magunk vagyunk felelősek. A rossz szokások, káros szenvedélyek, a helytelen táplálkozás, az inaktív életmód mind nagyban hozzájárulnak a betegségek kialakulásához. Növelik a szív- és érrendszeri megbetegedések,

daganatok, magas vérnyomás, magas koleszterinszint és az elhízás kialakulásának kockázatát. Helyes egészségmagatartással, tudatossággal pedig meg is előzhetjük ezeket a kialakulandó kórokat (Pavlik, 2015).

A lakosság egészségtudatosságának fokozását, tevékenyen való hozzájárulását szolgálja az Egészségfejlesztési Irodák hálózatának tevékenysége is. Kutatásom fő célja az volt, hogy felmérjem a Tokaji Egészségfejlesztési Iroda mozgásprogramjainak eredményességét, valamint a résztvevők egészségi állapotában bekövetkezett változásokat és az egészséges életmód egyes tényezőinek alakulását.

A felmérést kérdőív segítségével valósítottam meg, amelyet személyesen az egyes mozgásprogramokon, valamint internetes felületen tettem elérhetővé a résztvevők számára. A kérdőívet 100 résztvevő anonim módon töltötte ki. A személyes kérdéseken túl összegeztem a mozgásprogramhoz kapcsolódó információkat; mióta, milyen okból és rendszerességgel vesznek részt az egyes rendezvényeken. Azok, valamint az ott kialakult közösség milyen hatásokat gyakorolt életmódjukra, táplálkozási szokásaikra, esetleges káros szenvedélyeikre. Felmértem a távlati terveiket és elégedettségüket is a jelenlegi programokkal kapcsolatban.

A kutatás eredményeként elmondható, hogy összességében az Egészségfejlesztési Iroda mozgásprogramjai eredményesek; a résztvevők elégedettek, a jövőben is szeretnék részt venni rajtuk rendszeresen és évről-évre szélesebb szegumentumát vonják be a lakosságnak. A válaszok kiértékelése során több ízben is bizonyítást nyert a programok eredményessége; statisztikai számításaim és az elvégzett kétmintás T-próba támasztja alá, hogy a válaszadók önreflexív egészségi állapota jelenleg jobb, mint a rendezvényeken való rendszeres részvétel előtt.

A programok elérhetősége, változatossága megfelelő alternatívája az egészséges életmódhoz szükséges aktivitásnak. Ezen rendezvények az Iroda többi, fejlesztő tevékenységével együtt hozzájárulnak a jobb életminőség kialakításához.

Kulcsszavak: Egészségfejlesztési Iroda, mozgásprogram, tudatosság, eredményesség.

Táplálkozási szokások vizsgálata serdülőkorúak körében

Szerző: Lakatosné Koncz Zsuzsanna

*Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Ápolástudományi Tanszék
Ápoló szakirány, IV. évfolyam, Levelező tagozat*

Témavezető: Barth Anita, Szöllősi Gergő József

A gyermekkorban kialakított helyes táplálkozási szokások a felnőttkori helyes életmód alapjai. Kutatásom célja összehasonlítani egy 6. és egy 9. osztály tanulóinak táplálkozási szokásait és felmérni a témával kapcsolatos ismereteit egy rövid ismeretterjesztő előadással egybekötve.

A kérdőív kérdései vonatkoztak egyrészt az étkezések számára, az elfogyasztott ételek és italok minőségére valamint tartalmaztak egy 10 kérdésből álló tudásszint felmérő tesztet. Az adatok feldolgozása és elemzése a StataStatistical Software: Release 13. statisztikai szoftvercsomag alkalmazásával történt.

A vizsgálatban összesen 50 fő vett részt (6. osztály 24 fő; 9. osztály 26 fő). Az étkezések

gyakorisága tekintetében elmondható, hogy a 9. osztályosok a 6. osztályosokhoz képest hétvégén rendszertelenebbül reggeliznek ($p=0.020$). A táplálkozás minőségére vonatkozóan elmondható, hogy a 9. osztályos tanulók szignifikánsan kevesebb gyümölcsöt ($p=0,002$) és több kávéét ($p<0,001$) valamint energiatalt ($p<0,001$) fogyasztanak. A tudásszint felmérő teszt eredményei alapján elmondható, hogy a 6. osztályosok (előadás előtt: 5,58 pont (szórás: 1,84), előadás után: 8,37 pont (szórás: 1,71)), és a 9. osztályosok (előadás előtt: 4,85 pont (szórás: 2,38), előadás után: 8,46 (szórás: 1,39)) egyaránt szignifikánsan magasabb pontszámot értek el az előadás után ($p<0,001$). Az előadás előtti ösztudáspontszám és az ajánlásoknak megfelelő táplálkozás között a 9. osztályos tanulók esetében az édességfogyasztás ($p=0,058$) és a kávéfogyasztás ($p=0,049$) tekintetében borderline szignifikanciát találtam. A tudáspontszám és a vízfogyasztás között azonban jelentős összefüggés figyelhető meg ($p=0,018$).

Vizsgálatomban a kapott eredmények többsége korábbi hazai vizsgálatokkal összefüggést mutat. Eredményeimnek köszönhetően sikerült a kiválasztott osztályokban olyan területeket azonosítani, ahol beavatkozva a tanulók táplálkozási szokásainak megváltoztatására irányuló célzott intézkedések kerülhetnek kidolgozásra.

Kulcsszavak: serdülők, táplálkozási szokások, tudás, ismeret

Futurisztikus orvostechnológiák hallgatói megítélése a Debreceni Egyetem Egészségügyi Karán

Szerző: Máté Beatrix

*Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Egészségügyi Informatikai Tanszék
IV. évfolyam, nappali tagozat*

Témavezető: Kristóf Zsolt

Mindennapjaink a modern orvoslás korában telnek. Tanulmányunk megszületésének okai között elsődlegesek azok, melyek a haladó egészségügyi technikák jobb megértését, a jövőben rejlő egészségügyi csúcstechnológiák jellemzőinek feltérképezését célozzák.

A Debreceni Egyetem Egészségügyi Karának tanulóit és volt hallgatóit kérdeztük meg online kérdőív formájában a kutatásunkban arról, miként vélekednek a jelenünket átszövő innovatív orvostechnológiai megoldásokról. Külön figyelmet fordítottunk arra, hogy választ kaphassunk arra a kérdésre, miszerint a Covid-19 világjárvány idején miként hasznosulhatnak az adott technológiák a vírus leküzdésében. Megvizsgáltuk haladó statisztikai számítások segítségével az internettel eltöltött idő és a stressz napi szintű jelenlétének összefüggését, a napi stressz szint és az okostelefon használatának szituációi közötti kapcsolatokat, valamint az internetes órák és az applikációk milyenségének kooperációját is.

Az eredmények alapján kijelenthető, hogy a szülésznek a legelfogadóbbak és a szociális munkások nyitottak a legkevésbé a modern technológia irányába. A technológiákkal szembeni véleménymegoszlást három technológia kontextusában szignifikancia segítségével alá is tudtuk támasztani, ezek az e-recept, a nanotechnológia és biotechnológia voltak. Az e-recept tekintetében az elfogadás mértéke a legmagasabb volt, a nanotechnológia és biotechnológia esetében ugyanakkor a technológiák futurisztikus jellege okozhatta a megoszlást.

Kulcsszavak: innovatív orvostechnológiák, internethasználat, stresszfaktor hatásai, egészségmegőrző applikációk, infokommunikációs eszközök

Munkaérték preferencia és a pályaválasztás háttérben álló tényezők vizsgálata szülésznő hallgatók körében

Szerző: Vámosi Kincső

***Debreceni Egyetem Egészségügyi kar; Védőnői Módszertani és Népegészségtani Tanszék
Szülésznő szakirány, IV. évfolyam***

Témavezető: Gebriné Éles Krisztina

Bevezetés: Az egészségügyi dolgozók körében a humánerőforrás hiány napjaink aktuális problémája. Háttérben álló tényezők közül kiemelhető az utánpótlás hiánya. Kutatásunk során azokat a tényezőket kerestük, melyek szerepet játszanak a pályaválasztás, valamint a szülésznői szakma választásában, továbbá azt a kérdéskört vizsgáltuk, hogy a hallgatók hogyan képzelik el a szülésznői karrier építés folyamatát a leendő szakmájukban, illetve szerettük volna megismerni a munkaérték preferenciájukat.

Minta és módszer: Keresztmetszeti vizsgálatot végzünk a DE EK szülésznő hallgatóinak körében, saját szerkesztésű kérdőívünket és SUPER- féle munkaérték kérdőívet használva.

Az adatok statisztikai elemzését az SPSS 23.0 statisztikai szoftver segítségével végeztük. Leíró statisztikai eljárásokat alkalmaztunk (átlag, gyakoriság, szórás), továbbá keresztábra elemzéssel, khi-négyzet próbával és One-Way Anova módszerrel vizsgáltuk a csoportok közötti véleménykülönbségeket.

Eredmények: A szülésznő hallgatók körében a leginkább preferált három értékkör az altruizmus, a társas kapcsolat és a munkával kapcsolatos biztonság volt. A legkevésbé fontosnak tartott értékkörnek az irányítás mutatkozott. Az évfolyamok között az értékkörök rangsorában változásokat találtunk.

Következtetés: A szakmai gyakorlatok száma a képzés során évfolyamonként emelkedik, előtérbe kerülnek a szülésznői szakmához közvetlenül kapcsolódó kurzusok, ennek következtében a munkaérték preferenciában is változás figyelhető meg. A pályaválasztásra vonatkozó eredményeink feldolgozása még folyamatban van.

Társadalomtudomány II. Szekció

Az egészségügyi applikációk használata Covid-19 idején

Szerző: Albert Eszter

Marosvásárhely, Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Alkalmazott Társadalomtudományok Tanszék

Közegészségügyi szolgáltatások és politikák szak, III. évfolyam

Témavezető: dr. Kovács Réka Rozália

Absztrakt

Napjainkban egyre elterjedtebb az okostelefonok, okosórák használata, mely jelentős változást idéz elő az egészségkommunikációban, az edukációban, a terápiában, a prevenció különböző szintjein. A digitális egészségügyben is az Egyesült Államok jár az élen, azonban számos orvosi alkalmazás elérhető már magyar nyelven is. Szinte mindenki használ okoseszközt, érdekel, hogy ezek az eszközök hogyan hatnak az egészségtudatosságunkra, az egészségi állapotunkra.

Kutatásom célja feltérképezni az önmonitorozó egészségügyi alkalmazások típusait, használati szokásait, motivációs tényezőit, a hozzájuk kapcsolódó félelmeket, valamint a járványhelyzet okozta változásokat.

A kutatás online formában, kérdőíves felméréssel történik, az adatokat az SPSS statisztikai programmal dolgozom fel, leíró és összehasonlító statisztikai próbákat alkalmazok.

A kutatás jelenleg zajlik, reményeim szerint az eredményekről, a következtetésekről a TDK-n beszámolok.

A szimulációs baba pszichológiai hatásai

Szerző: Bartha Fatime

*Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Védőnői Módszertani és Népegészségtani Tanszék
Egészségügyi Gondozás és Prevenció Alapszak - Védőnő szakirány, IV. évfolyam, nappali tagozat*

Témavezető: Dr. Sárváry Andrea Gabriella

A szimulációs baba program a Debreceni Egyetem Egészségügyi Karának Védőnő szakos hallgatóinak IV. félévében az Egészséges gyermek fejlődése, gondozása tantárgy keretein belül kötelezően teljesítendő gyakorlat. Ez egy háromnapos szimulációs program, amely során a baba szükségleteit (éhség, pelenka csere, alvás stb.) kell kielégíteni úgy, hogy egy percen belül kell a megfelelő intézkedést elvégezni. A baba méri és rögzíti a három nap alatt a hallgató teljesítményét, amelyet a szimulációs program végén százalékos formában írja ki és értékeli, aminek alapja a gyakorlati jegy meghatározása. A program célja, hogy a hallgatók megismerjék és átélhessék egy baba gondozásának nehézségeit, módszereit és örömeit.

Kutatásom célja az, hogy a szimulációs programot sikeresen elvégzett hallgatóknál hasonló tapasztalatok és élmények alakulnak-e ki, mint az újdonsült anyukáknál. Továbbá,

hogy létrejönnek-e azok a kötődések, érzések, amelyekről az anyukák beszámoltak az anyává válás során. Ehhez egyrészt a programot elvégzett hallgatókat, másrészt olyan édesanyákat interjúztatok meg, akiknek 1 évesnél kisebb gyermekük van.

A kutatási módszerem, hogy interjú formájában kérdezem meg a résztvevőket, amelyet már részben megvalósítottam. A két csoport válaszait összehasonlítva és értékelve vonom le az összefüggéseket és a tanulságokat. Az eredményeket felhasználva esetlegesen javaslatokat teszek a szimulációs baba program hatékonyságának növelése érdekében.

Kérések fő csoportjai a következők:

- első találkozás a babával
- legkönnyebb/legnehezebb helyzetek
- környezet reakciója
- gondozási feladatok
- hangulatváltozások

A két csoport kérdései nem teljesen egyeznek meg. A hallgatók számára további kérdések vannak a babáról és a szimulációs programról, míg az anyukáktól a kismama időszakról teszek fel kérdéseket. Ezzel segítve a szimulációs program hatékonyságát és fejlesztését, valamint több információt szerezve a várakozási időről.

Az interjúk jelenleg még feldolgozás alatt vannak, az eddigi eredményekből eddig arra lehet következtetni, hogy bizonyos mértékig kialakul a kötődés a szimulációs baba végett. Habár egy igazi csecsemő meglétét nem tudja pótolni, hiszen az anya-gyermek kapcsolat semmihez sem fogható, a hallgatók mégis számoltak be olyan érzésekről, élethelyzetekről, melyek párhuzamba vonhatók az újdonsült édesanyák tapasztalataival. A leghasznosabbnak hallgatók leginkább a nagyobb felelősségérzetet emelték ki, amit szereztek a program teljesítése során.

A közösségi felületek hatása a fiatalok önértékelésére

Szerzők: Béres Anna, Halcsák Zsófia, Kalenda Cintia, Kepics Borbála, Kerezsi Csenge

Nyíregyházi Kölcsey Ferenc Gimnázium 10. A

Témavezető: Harcsa Valéria Judit

Csapatunkon belül többen is tapasztaljuk/tapasztaltuk a közösségi média olykor pozitív és néha negatív hatásait. Emiatt jutottunk arra az elhatározásra, hogy kérdőíves módszerrel felmérést végzünk kortársaink között is.

Elsősorban arra voltunk kíváncsiak, hogy ki mennyire éli át azt, amit mi is. Emellett azt is próbáltuk elérni, hogy aki kitölti a kérdőívet közben ő maga is gondolja át, mégis hogyan használja ezeket a felületeket és mekkora befolyást gyakorolnak rá.

A felmérés Google Űrlapokon keresztül történt. A jelenlegi pandémiás helyzet miatt döntöttünk így, mert ezt találtuk a legbiztonságosabb módnak. Ezután az eredményeket egy közösen elkészített prezentációban elemeztük.

A kérdőívünket összesen 175 fiatal töltötte ki. A válaszokat végig olvasva azt vontuk le, hogy kortársaink őszintén válaszoltak a kérdésekre. Ennek elérésében az is segített, hogy a kitöltéshez meg kellett adniuk az email címüket is. Fontos megemlíteni, hogy ezeket az adatokat nem publikáltuk sehol.

A kitöltők nagy része ismerősünk vagy barátunk volt. Az ő visszajelzéseik és a mi tapasztalataink alapján ez a kutatás pozitív eredményt ért el. Nekünk is segített megismerni kortársaink élményeit, érzelmeit és mi is jobban átgondoltuk azt, hogy hogyan használunk bizonyos felületeket. Hipotéziseinket a válaszok igazolták.

A szegénység

Szerzők: Farsang Dorina, Zámor Eszter, Talián László, Tóth Tibor, Borbély Panna Sára
Nyíregyházi Arany János Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium
Témavezető neve: Lamosné Szabados Enikő

Tartalmi felépítés:

A szegénység fogalmának meghatározása

A szegénység okai

Szegénység Magyarországon

A hajléktalanság

Interjú egy nyíregyházi hajléktalannal

Bevezetés: „A szegénység az emberi boldogság nagy ellensége; megfojtja a szabadságot, és egyes erényeket lehetetlenné, másokat pedig rendkívül nehézé tesz.”

Kutatás célja: minél jobban ismertessük a szegénység alapfogalmait illetve adatait és betekintést nyújtunk az érdeklődőknek a magyarországi hajléktalanok helyzetéről.

A BE FITTEK verseny keretein belül meghirdetett prezentációs megmérettetésre készített előadásunkat kívánom bemutatni szegénység témában, a csapatom és az Arany János Gimnázium képviselőjében.

Módszer: környezettanulmány (interjú készítése egy nyíregyházi hajléktalannal) és prezentációs előadás.

Eredmények: A kutatómunkán kívül, testközelből ismerhettük meg egy nyíregyházi hajléktalan életkörülményeit.

Következtetések: Következtetésünk az, hogy az országunkban élő szegénység száma világviszonylatban is magasnak számít és életkörülményeik még az elfogadható szintet is alig érik el.

Inszomnia koronavírusos betegeket kezelő orvosok körében

Szerző: Rancz Tamás

Sapientia - Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Marosvásárhelyi Kar, Alkalmazott Társadalomtudományok Tanszék

Közegészségügyi szolgáltatások és politikák szak, I. évfolyam

Témavezető: Dr. Kovács Réka Rozália

Absztrakt

„Az álmatlanság nemcsak azért gyötrő, mert megrövidíti az éjszakai nyugalmat, hanem különösen azért, mert kínzó gondolatokat sugall, amelyek a lelket csápjáik sűrű hálójába fogják.” - Liviu Rebreanu

A gerinces élőlények egyik létszüksége az alvás, felnőtteknél min. 7 óra, tizenévesek alvásigénye napi 9 óra. Éppen ezért nagyon fontos, hogy hogyan, mennyit, milyen körülmények között alszik az illető személy.

Az inszomnia tudományos meghatározása szerint az a személy szenved ebben a megbetegedésben, akinek az alvása rövid ideig tart, nem tud szellemileg-fizikailag feltöltődni, valamint nappali koncentrációzavar és aluszékonyság jelentkezik.

Felmerül a kérdés, hogy milyen helyzetekben jelentkezik az inszomnia, milyen tényezők idézik elő, melyek a befolyásoló testi-lelki okok. Szakirodalmi adatok részletezik a stressz, a koffeintartalmú ételek/italok káros, a rendszeres testmozgás pozitív hatását.

Kutatásom célja megvizsgálni koronavírusos pácienseket kezelő orvosok alvási szokásait, inszomniára való hajlamát. Életkor min. 35 év. Mintaválasztás a hólabda módszerrel történik.

A kérdőíves felmérés online zajlik, mérőeszközként az Athens Inszomnia Skálát használom. Minden kérdés esetében felmérem a járványhelyzet okozta változást.

Mivel a kutatásom folyamatban van, az eredményekről, következtetésekről a februári TDK-n számolok be.

Inkubátor Szekció

A COVID-19 járvány hatása a segítő hivatást választók körében

Szerző: Balogh-Szabó Viktória

*Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Ápolástudományi Tanszék
Ápoló szakirány, II. évfolyam, Nappali tagozat*

Témavezető: Barth Anita, Szöllősi Gergő József

A COVID-19 járvány okozta megpróbáltatások miatt az egészségügyi dolgozók lelki egészségvédelme még inkább előtérbe kerül. Ebben az időszakban különösen nagy pszichés teherrel kell szembenézniük, a munkaterhelés, a több műszakos munka, a magas kockázatú munkakörnyezet következtében. Nemzetközi viszonylatban elmondható, hogy a járványhelyzet idején igen magas volt azon egészségügyi dolgozók aránya, akik a kiégés kritériumait elérték. Kutatásom célja a kiégés prevalenciájának vizsgálata egészségügyi dolgozók, elsődlegesen orvosok és ápolók körében. Továbbá szeretném megvizsgálni, hogy a munkahelyi elégedettség, a motiváció valamint a COVID-19 járványhelyzet miatt bekövetkező változások milyen összefüggést mutatnak a kiégés értékekkel.

A vizsgálatom keresztmetszeti elrendezéssel készült, melyben az adatfelvétel online önkitöltős kérdőív segítségével valósult meg. A kérdőívem az egyén szociológiai, demográfiai, gazdasági hátterén túlmenően méri a munkahelyi elégedettséget, a motivációt, a COVID-19 járvány alatti változásokat, valamint a kiégés mértékét a Maslach Burnout Inventory segítségével. Az adatfelvétel 2020. decemberében kezdődött és jelenleg is tart.

A kérdőívet összesen 314 fő töltötte ki. A kitöltők 52%-a (n=161) ápoló, 22%-a (n=70) egészségügyi asszisztens, 21%-a (n=68) orvos, 5%-a (n=15) pedig az egészségügy egyéb területeinek szakembereit képviselte pl. mentőtiszt, szülésznő, védőnő. A kutatásom eredményeinek statisztikai feldolgozása jelenleg is folyik, így az előzetes eredmények kerülnek majd bemutatásra az előadásom során.

A kapott eredményeimnek köszönhetően képet kapok az egészségügyi dolgozók kiégés értékeiről. Kutatásom során azt az eredményt várom, hogy sokkal magasabb lesz az egészségügyi dolgozók körében a kiégésre vonatkozó számadat jelen vírushelyzetre vonatkoztatva, mint a járvány előtti időszakban. A lelki egészségvédelemre, a mentálhigiénés foglalkozásokra talán még soha nem volt ekkora szükség és igény, mint napjainkban.

Kulcsszavak: kiégés, segítő hivatás, egészségügyi dolgozók, COVID-19

Illatterápia - az illatok szerepe és terápiás lehetősége a várandósság és posztpartum időszakában

Szerző: Beleznai Ágnes

*Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Védőnői módszertani és Népegészségügyi Tanszék
II. évfolyam, levelező tagozat*

Témavezető: Dr. Sárváry Andrea Gabriella

Hazánkban is növekvő népszerűségnek örvend a komplementer medicina körébe tartozó aromaterápia, melynek alkalmazása a gravidák és kisgyermekes anyukák (laikusok) körében, posztpartum időszakában, dinamikusan növekvő tendenciát mutat. Az illóolajok alkalmazása számos tudományosan is alátámasztott előnye mellett nem megfelelő használat esetén veszélyt is rejthet magában. A védőnők speciális bizalmi helyzetükből adódóan a megfelelő tudás birtokában nem csak segítséget, tanácsot nyújthatnak, hanem az esetleges helytelen alkalmazás következményeire is fel tudják hívni a figyelmet, megelőzve ezzel az akár hosszabb időn át is fennmaradó káros következmények kialakulását.

Kutatásom célja kideríteni, hogy:

- A szakemberek és laikusok számára mennyire ismert az aromaterápia, mint lehetséges terápiás eszköz?
- Az illatterápia/aromaterápia területén a célcsoportok mennyi és milyen tudással rendelkeznek?
- Tisztában vannak-e az előnyökkel, lehetséges veszélyekkel?
- A szakemberek szakmai tevékenységük során az aromaterápia alkalmazása/javaslata kapcsán milyen attitűddel rendelkeznek?
- A szakemberek és laikusok mely területeken alkalmazzák az aromaterápiát? Illetve amennyiben alkalmazzák, van-e terület, ahol nem használják, miközben bizonyítottan hatásos lenne?

Módszertan: saját szerkesztésű anonim módon, online formában kitölthető 2 kérdőív (védőnők, laikusok), melynek kérdései szakirodalmon, és tapasztalatokon nyugszanak.

Kérdőív kérdéscsoportok:

- Demográfiai kérdések
- Ismeretre, tudásra vonatkozó kérdések
- Attitűdre vonatkozó kérdések
- Képzésre vonatkozó kérdések
- Területi védőnők számára összeállított specifikus kérdések

Az eredményeket statisztikai elemzéssel kívánom feldolgozni SPSS program felhasználásával. Az eredmények segítséget nyújtanak annak felmérésében, hogy mekkora a relevanciája a tudományos alapokon nyugvó aromaterápiás ismeretek elsajátításának a védőnői ellátásban dolgozó szakemberek körében, a laikusok körében felmért eredmények alapján.

A reziliencia mértékének vizsgálata a Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar hallgatóinak körében

Szerző: Kondás Anikó

*Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Ápolás és Betegellátás alapszak
Szülésznő szakirány, III. évfolyam*

Témavezető: Gebriné Éles Krisztina

A lelki rugalmas ellenállóképesség, vagyis a reziliencia szükséges a stresszel való megküzdés során.

Kutató munkánk során a hallgatók körében vizsgáljuk a reziliencia mértékét a Debreceni Egyetem Egészségügyi Karán.

Keresztmetszeti vizsgálatot végzünk a szülésznő, a védőnő, a mentőtiszt és az ápoló hallgatók körében, saját szerkesztésű és standardizált kérdőívek alkalmazásával (Conor-Davidson Resiliencia Skála (CD-RISC) 10 itemes, az Észlelt Stressz (PSS10) kérdőív), valamint a Rosenberg Önértékelés Skála (RSES-H) magyar nyelvű változata.

A kutatás ideje: 2020. októberétől–2021. áprilisáig terjedő időszak.

Kutatásunk eredményeként várhatóan képet kapunk arról, hogy az Egészségügyi Kar hallgatóinak milyen mértékű a reziliencia készsége. Ezen érték befolyásolja-e a szakirány választást? Évfolyamonként hogyan nő, fokozódik az észlelt stressz mértéke körükben. Milyen tanácsot, javaslatot tudunk adni a stresszel való megküzdésre, illetve hogyan lehet a reziliencia képességét fejleszteni.

Kutatásunk elején az előre elkészített kérdőívet, online formában 10 hallgató között osztottuk ki, s ezen kérdőívek eredményét vizsgálva végeztünk egy próbafelmérést.

Kulcsszavak: reziliencia, észlelt stressz, hallgatók, 10 itemes Conor-Davidson Resiliencia Skála (CD-RISC), Észlelt Stressz Kérdőív (PSS10), Rosenberg Önértékelés Skála (RSES-H)

„A boldogság relatív”

Rehabilitációs ellátásban részesülők társadalmi integrációjának akadályai és sikerei

Szerzők: Nagy Hajnalka, Baksa Viktória

*Nyíregyházi Szakképzési Centrum Zay Anna Technikum és Kollégium,
1/13.c. Általános ápoló szak (5 0913 03 01)*

Témavezető: Papp Miklósné

Rehabilitáció,” a szó”, amelyről ezer dolog juthat eszünkbe. Valakinek ez jelentheti az újesélyt a normális élethez. Többeknek mégis valamilyen testi, pszichés veszteséget jelöl ez a kifejezés. Elképzelhető-e, hogy a fogyatékossgal élő emberek ugyanolyan boldognak és elégedettnek vallják magukat, mint a nem fogyatékkal élő személyek?

Értekezésünkben egy olyan kutatás bemutatására vállalkozunk, melynek célja, hogy képet kapjunk arról, hogyan vélekednek az integrációról az emberek. A kutatás újszerűsége

abban áll, hogy az interjúk során felvettük a kapcsolatot a Magyarországon élő egyetlen Tetra-
amelia szindrómával született érintettel.

Pályamunkánk szekunder forrásaként online, anonim kérdőívet készítettünk, hogy feltérképezzük a fogyatékkal élőkkel szembeni társadalmi elfogadást. 200 értékelhető válasz érkezett, többségében minden társadalmi réteg számára megválaszolható kérdéseket tartalmazott. Terveinkben szerepelt a társadalom befogadóképességének felmérése, melyre a válaszok megoszlóak voltak. 50% úgy gondolja, hogy nem elég befogadó vele a környezete, 3% pedig azt érzi, teljes mértékben ki van rekesztve. Kíváncsiak voltunk, a fogyatékoság mennyire befolyásolja a pálya-, illetve a munkahelyválasztást? Kitöltőink többsége úgy ítéli meg, hogy a pályaválasztás 50%, a munkahelyválasztás 57,5% -ban nagyon mérvadó tényező. Következő kérdésünk az informálódáshoz kapcsolódott, kiderült, hogy a „média, internet, tv, újság” válasz volt toronymagasan 74% az első, a kitöltők mindössze 3 %-a informálódik házi-, illetve kezelőorvosától. Rákérdeztünk, elfognák-e mások segítségét? A többség 91,6% pozitívan állt ehhez a kérdéshez 53,4 % igen, 38,2% talán.

Az integráció pozitív irányba mozdult, de nem mondhatjuk el azt, hogy a folyamat nem jár kellemetlenséggel az érintettek számára. A híres Nick Vujicic és az interjúnk alanyának életébe való betekintés után kijelenthetjük, hogy különböző mértékű fogyatékosággal is lehet boldog, kiegyensúlyozott életet élni.

„Daloló kezek”

Rehabilitáció és társadalmi integráció: Hallássérültek rehabilitációja

Szerző: Szabó Dorina

*Nyíregyházi Szakképzési Centrum Zay Anna Technikum és Kollégium,
1/13.c. Általános ápoló szak (5 0913 03 01)*

Témavezető: Papp Miklósné

A mai társadalmunkban egyre több ember él bizonyos fokú hallásvesztéssel, siketséggel, siketnémasággal. Minden ember különböző és egyedi. Ez a halláskárosodott, nagyothalló egyénekre is igaz. A hallási fogyatékoság közvetlenül érintette családomat is, és ezért választottam a téma feldolgozását.

Dolgozatom célja az volt, hogy felmérjem a hallási fogyatékosággal élő emberek társadalmi elfogadását, valamint a hallási fogyatékosággal élő emberek lehetőségeit, hogy tudnak-e teljes életet élni.

Kutatómunkám során a felméréshez saját készítésű kérdőíveket alkalmaztam, melynek online platformon történt a kitöltése. A vizsgálati célcsoportom tagjai hallássérült egyének voltak, akiktől 25 db értékelhető válasz érkezett, és ezt tekintettem 100%-nak.

Három hipotézist állítottam fel. Az adatok elemzése és szemléltetése Microsoft Office Excel programmal történt.

A válaszadók többsége 88% nő, férfiak száma 12%. Lakóhely szerint 56%-a városban él. A kérdőívet kitöltők 92%-a nagyothalló, 8%-uk siket. 57%-uk élete során szerezte a fogyatékoságot 43%-uk pedig veleszületett rendellenességgel született. A megkérdezettek 90%-a hord hallókészüléket a fennmaradó 10% egy úgynevezett cochleáris implantátumot. A

hallásjavító eszközök mellett a kitöltők 30%-a használ jelbeszédet. A társadalomba való beilleszkedés során a kommunikációs nehézségek okoztak problémát 71%-ban, melyet a tanulás, munkába állás, hivatalos ügyek intézése követ. Fogytékosságuk ellenére a kitöltők több mint a fele (56%-a) normál tanrendű iskolába járt, az iskolai végzettségének megfelelő munkát a válaszadók 48%-nak sikerült találnia. Segítségükre vannak a civil szervezetek, akik támogatják a siket és nagyothalló embereket a társadalmi beilleszkedésben, az egyéni érvényesülésben, 58%-uk már igénybe is veszi a szolgáltatásaikat.

A jelen társadalmunkban az integrációs folyamat elindult, törvényi rendelkezések, modern segédeszközök, és orvosi technológiai eljárások, az integráció megvalósulását segítik elő.

„Bonyodalom a hasüregben”

Az endometriózis mint rejtélyes kórkép

Terdik Gréta, Tóth Diána

*Nyíregyházi Szakképzési Centrum Zay Anna Technikum és Kollégium
5/13.B. OKJ 54 723 02 gyakorló ápoló szak*

Témavezető: Illés Iлона

A nőgyógyászati kórképek közül két olyan betegség is van, mely napjainkban az orvostudomány számára is jelentős megpróbáltatásokat okoz. Az endometriózis és a petefészek ciszta elnevezések sajnos egyre több helyen napi rendszerességgel előforduló kifejezések, és egyre több reproduktív életszakaszban lévő nő életét, mindennapjait nehezíti meg.

Rejtélyes betegségek, melynek a háttérben a kiváltó ok sokszor ismeretlen marad, fokozott odafigyelést igényel a beteg és a szakorvos részéről, nem egyszer hormonális vagy műtéti kezelés válik szükségessé. Mindkét elváltozás a nők egészségét veszélyezteti, a menstruációs ciklusát felborítja, rendszertelenné teszi, visszatérő-, vagy állandó alhasi, kismencedei és derékba kisugárzó krónikus fájdalmat okoz, sokszor emésztési, kiválasztási panaszokat eredményez és természetesen a teherbeesést is nehezíti, gyakran akadályozza.

Azért választottuk ezt a témát, mert környezetünkben élő nők sokasága küzd hormonális problémával, mely összefüggésbe kerülhet endometriózissal. Számtalanszor felvetődött a kérdés bennünk, mi lehet az oka az egyre nagyobb számban előforduló petefészek cisztáknak, endometriózisnak, meddőségnek, myomának, hormonális zavaroknak, melyek viszonylag a fiatalabb és középkorú nőket érinti.

Kérdőíves kutatást végeztünk 2020. februárban, egy internetes közösségi oldal endometriózissal érintett nők csoportjában. Célunk volt megtudni az endometriózis fennállásának idejét, előfordulási helyeit, a jelentkező panaszokat, valamint az alkalmazott kezelési lehetőségeket. Szerettünk volna tájékozódni, hogy a felmérésben résztvevők hallottak-e már a vegyi- és növényei eredetű ösztrogénekről, és hogy milyen mértékben figyelnek a táplálkozásra, mozgásra.

Összesen 100 értékelhető válasz érkezett, a továbbiakban ezt tekintettük 100%-nak. Az online kérdőívet olyan nők töltötték ki, akik érintettek a diagnózissal. A válaszadók életkora 20 év alatti korosztálytól az 50 éves korosztályig terjedt. A felmérésben résztvevők 46%-a jelenleg is küzd az endometriózissal, és 47%-nál több mint 5 éve diagnosztizálták a kórképet, míg 36%-

ban több mint egy éve, de kevesebb, mint 5 éve. A rendellenes endometriális szövet előfordulásának helye legtöbb esetben a petefészek valamint a méh szalagrendszere volt, viszont 23 esetben a bélrendszer is érintett volt. A leggyakrabban előforduló panaszok közül a fájdalmas menstruációt, bőséges menstruációs vérzést és az emésztési zavarokat, haspuffadást jelölték meg. Az elváltozás kezelése céljából 59 főnél került sor a műtetre, és ebből 12 esetben többszöri műtét vált szükségessé. A felmérés időpontjában 25 fő állt orvosi kezelés alatt, 5 fő esetében szűnt meg az elváltozás szülést követően, míg többen természetes hatóanyaggal és életmódváltozással próbálkoztak.

A vizsgálatban résztvevők 57%-a szült már, a várandóságuk többségében spontán (is) létrejött. Az ösztrogéndominanciáról mindössze 11 fő hallott 89 fő nem, a külső ösztrogének beviteli lehetőségéről és módjairól mindössze 33 fő rendelkezett információval. A stressztényezőket elemezve megállapítható, hogy a válaszadók több mint 90%-a stresszesnek ítéli meg az életmódját, viszont a tudatos táplálkozás és a rendszeres mozgás sajnos csak a felmérésben résztvevők negyedére volt jellemző.

A konferencia lebonyolítását az NTP-HHTDK-20-0032-es számú, Fejlesztő tudomány című pályázathoz kapcsolódóan a Nemzeti Tehetség Program, az Emberi Erőforrások Minisztériuma támogatta.